

Sprawa C-156/22

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

17 lutego 2022 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Landgericht Stuttgart (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

3 lutego 2022 r.

Wnoszący odwołanie

TAP Portugal

Druga strona postępowania odwoławczego

flightright GmbH

[...]

Landgericht Stuttgart

Postanowienie

W sprawie

Flightright GmbH, [...]

– Powód i druga strona postępowania odwoławczego:

[...]

przeciwko

TAP Portugal [...]

– Pozwany i wnoszący odwołanie –

[...]

w przedmiocie odszkodowania (lot TP597/TP1944 z 17.7.2019 R.)

- 1 Landgericht Stuttgart – 5 Izba cywilna – [...] postanowił w dniu 3.2.2022 R., co następuje:
- 2 I. Postępowanie odwoławcze zostaje zawieszone.

II. Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej zostaje przedłożone, na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, następujące pytanie w celu wykładni prawa Unii:
- 3 Czy art. 5 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 należy interpretować w ten sposób, że nadzwyczajna okoliczność w rozumieniu tego przepisu zachodzi wówczas, gdy lot z lotniska znajdującego się poza bazą obsługującego przewoźnika lotniczego zostaje odwołany, ponieważ członek załogi biorący udział w tym locie (tutaj: drugi pilot), który bez zastrzeżeń przeszedł wymagane przepisami regularne badania lekarskie, zmarł nagle i nieprzewidywalnie dla przewoźnika lotniczego na krótko przed rozpoczęciem lotu lub zapadł na tak poważną chorobę, że nie jest w stanie wykonać lotu?

Uzasadnienie:

Okoliczności faktyczne

- 4 Wnoszący odwołanie w postępowaniu przed sądem krajowym domaga się od pozwanego przewoźnika lotniczego odszkodowania z tytułu przeniesionego prawa na podstawie art. 7 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (zwanego dalej: rozporządzeniem nr 295/91).
- 5 Pozwany był przewoźnikiem obsługującym lot TP597 w dniu 17 lipca 2019 r. ze Stuttgartu do Lizbony z planowaną godziną odlotu o 6:05 czasu lokalnego. Lot ten został odwołany. Strona pozwana powołuje się na nadzwyczajne okoliczności w rozumieniu art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 295/91. Drugi pilot, który powinien był obsługiwać przedmiotowy lot, został znaleziony martwy w swoim łóżku w pokoju hotelowym wczesnym rankiem 17 lipca 2019 r. o godz. 4:15 czasu lokalnego, kiedy powinien był zostać odebrany z hotelu i przewieziony na lotnisko. W rezultacie cała załoga zgłosiła się jako niezdolna do lotu. Nagła śmierć ojca rodziny, który miał niewiele ponad 40 lat, była dla wszystkich ogromnym szokiem i czymś całkowicie nieprzewidywalnym. Przewoźnik lotniczy nie miał możliwości wpływu na takie zdarzenie zewnętrzne. Personel zastępczy nie był dostępny poza bazą pozwanego. Załoga zastępcza przyleciała z Lizbony do Stuttgartu pierwszym lotem tego dnia o godz. 11:25 i dotarła tam o godz. 15:20. Następnie pasażerowie zostali jak najszybciej przetransportowani do Lizbony lotem zastępczym TP593 o godz. 16:40.

Orzeczenie w pierwszej instancji

- 6 Sąd Rejonowy nakazał pozwanemu wypłacenie żadanego odszkodowania. W uzasadnieniu stwierdził, że pozwany nie mógł powołać się na istnienie nadzwyczajnych okoliczności, ponieważ podobnie jak nagła poważna choroba członka załogi, również nagły i nieprzewidywalny zgon należy przypisać wyłącznie sferze operacyjnej przewoźnika lotniczego. Nie było to wydarzenie, które wpłynęło na przedsiębiorstwo z zewnątrz, ale ryzyko każdego pracodawcy, którego należało się spodziewać w normalnym toku działalności.
- 7 Pozwany odwołał się od owego wyroku do Landgericht w Stuttgarcie. Przed izbą rozpatrującą sprawę toczą się dwie inne sprawy, a mianowicie 5 S 30/21 i 5 S 32/21, dotyczące tego samego lotu. Izba przekazuje wszystkie trzy sprawy do Trybunału z sugestią ich połączenia. Ponieważ powodowie w postępowaniach głównych nie są we wszystkich przypadkach identyczni, połączenie do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia przed izbą rozpatrującą sprawę nie jest właściwe.

Znaczenie pytania prejudycjalnego dla rozstrzygnięcia sporu i wstępne stanowisko izby rozpatrującej sprawę

- 8 [...]
- 9 Rozstrzygnięcie w przedmiocie apelacji uzależnione jest od wydania przez Trybunał Sprawiedliwości orzeczenia prejudycjalnego zawierającego odpowiedź na pytanie prejudycjalne sformułowane w sentencji niniejszego postanowienia.
- 10 Dokonanie przez Trybunał wykładni art. 5 ust. 3 rozporządzenia nr 261/2004 ma decydujące znaczenie dla oceny, czy dany powód jest uprawniony do uzyskania odszkodowania przysługującego pasażerom dotkniętym odwołaniem lotu. Z badań izby rozpatrującej sprawę wynika, że w orzecznictwie niemieckim częściowo panuje pogląd, podzielany również przez sąd rejonowy w Nürtingen w pierwszej instancji, wedle którego ze względu na przypisanie do sfery ryzyka operacyjnego przewoźnika lotniczego nie występuje nadzwyczajna okoliczność w rozumieniu zdarzenia wpływającego z zewnątrz (LG Darmstadt, 6.4.2011 R. - 7 S 122/10 [...]; LG Darmstadt, 23.5.2012 R. - 7 S 250/11 [...]; AG Frankfurt aM, 20.5.2011 R. - 31 C 245/11 [...]). Natomiast w Holandii, o ile izba rozpatrująca sprawę może to ocenić, nastąpiła zmiana orzecznictwa w ten sposób, że nagła choroba członka załogi jest obecnie uznawana za zdarzenie zewnętrzne, na które przewoźnik lotniczy nie ma wpływu (Rechtbank Noord-Holland, 28.10.2020 – ECLI:NL:RBNHO:2020:8758, odmiennie: Rechtbank Noord-Holland z dnia 11.3.2020 R. – ECLI:NL:RBNHO:2020:2920, również z odniesieniem do sfery ryzyka organizacji).
- 11 Przeszukanie francuskiej bazy danych Légifrance ujawniło wyrok Cour de Cassation z dnia 5.2.2020 R., 19–12.294, ECLI:FR:CCASS:2020:C100113, w którym również zaprzeczono istnieniu nadzwyczajnych okoliczności

w przypadku choroby lub niedyspozycji pilota, uzasadniając to tym, że nie było to zdarzenie nadzwyczajne (pkt 5).

- 12 Izba skłania się ku pogładowi, że przewoźnik lotniczy jest co do zasady odpowiedzialny za zdolność do lotu i dyspozycyjność swoich pracowników, a zatem jest również co do zasady zobowiązany do utrzymywania w pewnym zakresie personelu zastępczego. Ponieważ jednak kwestia ta jest sporna w orzecznictwie europejskim oraz w literaturze przedmiotu i nie została jeszcze rozstrzygnięta przez sąd najwyższy w Niemczech, ani przez federalny trybunał sprawiedliwości, ani przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, izba rozpatrująca sprawę kieruje do niego wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

[...]